

Fizični dokazi mučenja

Avtor: Prof. Thomas Wenzel
Medicinska univerza na Dunaju

This work is licensed
under a

**ARTIP: Awareness Raising and Training Measures
for the Istanbul Protocol in Europe**

www.istanbulprotocol.info

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Fizični dokazi mučenja

A. STRUKTURA RAZGOVORA S PREISKOVANCEM

A. Struktura razgovora s preiskovancem

Splošna strategija: objektivnost, brez (re)travmatizacije, spoštljivost, pridobitev prostovoljnega soglasja, pogovorite se tudi o varovanju posredovanih podatkov

Osebi dajte

- nedvoumne informacije
- dovolj časa, še posebej, če je oseba v stiski
- možnost premora, če tako želi, ali če se vam zdi potrebno

(glede stresa, ki je prisoten v razgovorih z

→ *žrtvami, si preberite tudi poglavje "Psihološki dokazi"!)*

Fizični dokazi mučenja

B. ZDRAVSTVENA ANAMNEZA

B. Zdravstvena anamneza

- Pretekla anamneza

Motnje in poškodbe iz časa pred mučenjem ali ki so posledica predhodnega mučenja

- Mučenje

Mučenje - oblike, trajanje, uporabljeni pripomočki

- Akutni simptomi
- Kronični/dolgotrajni simptomi

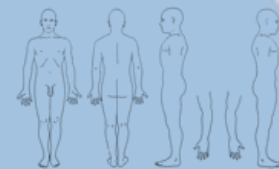
Intenziteta, pogostost, trajanje, pritožbe, zdravljenje, poškodbe

Fizični dokazi mučenja

C. KLINIČNI PREGLED

C. Klinični pregled

- se običajno izvede, ko se popiše anamneza.
- podatke o tem, kako se pripraviti na razgovor in kako komunicirati z žrtvijo, najdete v predhodnih poglavjih.
- v zaporih kar najbolje uporabite vsa razpoložljiva sredstva, vključno s shemami človeškega telesa (glejte prilogo k Istanbulskeemu protokolu) in fotoaparatom, če vam to dovolijo.

C. Klinični pregled

Koža

- ➔ Slikovno gradivo je izredno pomembno - v zvezi s tem glejte druga poglavja in module

C. Klinični pregled

Koža

- V številnih državah se storilci poslužujejo takšnih metod mučenja, ki na telesu žrtve pustijo čim manj sledi.
- Kljub temu se na koži vidi večina poškodb, ki so posledica mučenja.
- Vse sledi je potrebno evidentirati in jih povezati s prijavljenim (ali še ne prijavljenim) mučenjem.

C. Klinični pregled

Koža

- Čim boljša fotografija je ključnega pomena pri evidentiranju poškodb, saj sledi kot so hematomi (obarvanje kože zaradi kopičenja krvi ali krvnih strdkov v tkivu) še posebej hitro izginejo.
- Če nimate na voljo ustrezne opreme, je kljub temu bolje narediti fotografijo z navadnim fotoaparatom ali celo skico, kot pa sploh ne vizualno evidentirati poškodbe.

C. Klinični pregled

Koža

- Čim boljša fotografija je ključnega pomena pri evidentiranju poškodb, saj sledi kot so hematomi (obarvanje kože zaradi kopičenja krvi ali krvnih strdkov v tkivu) še posebej hitro izginejo.
- Če nimate na voljo ustrezne opreme, je kljub temu bolje narediti fotografijo z navadnim fotoaparatom ali celo skico, kot pa sploh ne vizualno evidentirati poškodbe.
- Poseben modul v okviru projekta ARTIP se tako osredotoča na strategije, kako narediti čim boljše posnetke.

C. Klinični pregled

Koža

- Pogosto so brazgotine posledica ožiganja (običajno s cigaretami), pretepanja, kadar se ob tem poškoduje tudi koža in rezanja z noži, koščki stekla ali podobnim.

Okrogla brazgotina, ki je posledica mučenja v obliki ugašanja cigaret na koži žrtve (stara brazgotina).

C. Klinični pregled

Koža:

Opišite:

- 1) Lokacijo poškodbe na telesu (uporabite shemo človeškega telesa) – simetričnost, nesimetričnost
- 2) oblika: okrogla, ovalna, ravna itd.
- 3) Velikost: uporabite ravnilo
- 4) Barva
- 5) Površina: luskasta, hrapava, z razjedami, mehurčkasta, nekrotična
- 6) Videz roba: pravilne ali nepravilne oblike
- 7) Razmejitev: ostra, slaba
- 8) Brazgotina glede na okoliško tkivo: atrofična, hipertrofična, v isti višini

C. Klinični pregled

Koža

"Falanga" (tepež po podplatih) lahko pusti poškodbe na lokih podplatov ter oteklino, ki se razteza vse od loka pa do zunanje strani stopal in gležnjev.

Dodatne poškodbe so lahko posledica siljenja žrtev, da hodijo po kamnih ali črepinjah po tem, ko so jih že pretepli z določenim pripomočkom po stopalih.

C. Klinični pregled

Obraz I

Oči

Če je potrebno, osebo napotite k specialistu. Morda bo potrebno opraviti tudi računalniško tomografijo (CT), MR ali ultrazvočno preiskavo.

Ušesa

Primer: klofuta, zaradi katere lahko poči membrana bobniča. Morda bo potrebno opraviti tudi laboratorijske preiskave, računalniško tomografijo (CT) in MR.

Nos

Pogosti zlomi. Morda bo potrebno opraviti rentgensko preiskavo ali računalniško tomografijo (še posebej, če je prisoten izcedek iz nosu) ali MR.

C. Klinični pregled

Obraz II

Čeljust, orofarinks in vrat

Mandibularni zlomi/izpah, pogost sindrom TMJ (težave s čeljustnim sklepom). Škrtanje podčeljustnice in hrustancev, ki sestavljajo grlo.

Sledi/opekline mučenja z elektriko.

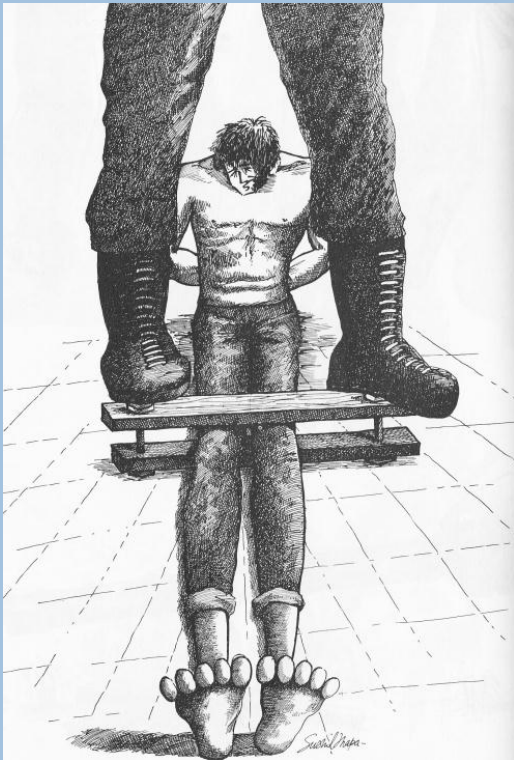
Ustna votlina in zobje

Splošno stanje. Zlomljeni/izpuljeni/majavi zobje, morebitne poškodbe mučenja z elektriko (opekline, ugriz na jeziku ali zgrizene ustnice).

Morda bo potrebno opraviti tudi rentgensko preiskavo, računalniško tomografijo (CT) in magnetno resonanco.

C. Klinični pregled

Mišično-skeletni sistem

Evidentiranje v obliki fotografij

Klinični pregled, vključno z nevrološkim pregledom

Rentgen
Ultrazvok (sonografija)

Računalniška tomografija
in magnetna resonanca
sklepov

Scintigrafija skeleta

C. Klinični pregled

Prsni koš in trebuh

Splošno stanje, hematomi, raztrganine in poškodbe notranjih organov (ledvice!). Morda bo potrebno opraviti tudi preiskavo z rentgenom, računalniško tomografijo, magnetno resonanco, ultrazvok ali scintigrafijo.

Mišično-skeletni sistem

Vključite bolečino v mirovanju ali pri gibanju, oteklina. Morda bo potrebno opraviti tudi rentgensko preiskavo, računalniško tomografijo in scintigrafijo. Upoštevajte tudi možnost osteomielitisa, denerviranih mišic, kroničnega utesnitvenega sindroma - magnetna resonanca.

Urogenitalni sistem

Potrebno je upoštevati spolno nasilje. Morda bo potrebno opraviti ultrazvok (sonografija).

C. Klinični pregled

Osrednji in periferni živčni sistem

- **Posebna vprašanja:**

Brahialna pleksopatija

(nesimetrija v moči dlani, nezmožnost dviga zapestja, šibkost rok).

Preverite še za radikulopatijo.

- Morda bo potrebno opraviti tudi računalniško tomografijo, magnetno resonanco, elektroencefalografijo in elektromiografijo, s katero merimo hitrost potovanja signala po živčnem vlaknu.

C. Klinični pregled

Osrednji in periferni živčni sistem

- Topa poškodba glave (zaradi udarca ali padca) in možganske krvavitve so pogosta in pogosto spregledana težava ter lahko predstavljajo pravi izziv pri oceni žrtve.
- Še posebej možganska krvavitev, ki je življenjsko nevarna, zahteva takojšnjo prepoznavo in obravnavo. Motnje zavesti, omotica in bruhanje so lahko prvi znaki in zahtevajo takojšnje ukrepe.

C. Klinični pregled

Osrednji in periferni živčni sistem

- Travmatska poškodba glave - celo blaga oblika travmatske poškodbe glave ima lahko številne dolgotrajna ali kronične posledice, kot so nespečnost, težave s spominom in razdražljivost (postkomocijski sindrom po pretresu možganov).
- Simptomi se lahko prekrivajo ali pa so zelo podobni simptomom posttravmatske stresne motnje, ki je pogost psihološki odziv na mučenje.

C. Klinični pregled

Osrednji in periferni živčni sistem

- Diagnozo je težko postaviti, zato sta v primeru tope poškodbe glave brez vidnih možganskih krvavitev včasih potrebna nevropsiholško testiranje in posebna oblika magnetne resonance.
- Negativni rezultati teh preiskav ne izključujejo postokomocijskega sindroma po pretresu možganov.

E. Preiskava in ocena glede na posebne oblike mučenja

V poročilu pogosto najdemo naslednje ubeseditve:

Se ne sklada s/z ... (torej ne more biti posledica ...)

Se sklada s/z ... (nespecifično, ne more biti posledica ... ali drugih dejavnikov)

Popolnoma skladno s/z ... (skorajda ni druge možnosti)

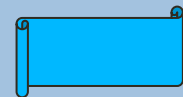
Tipično za ... (običajno posledica ..., možni tudi drugi vzroki)

Diagnoza skladna s/z ... (edini možni vzrok je ...)

E. Preiskava in ocena glede na posebne oblike mučenja

Opomba:

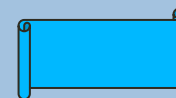
ubeseditve se lahko razlikujejo in so odvisne od standardov sodnomedicinske stroke in zakonodaje v posameznih državah. Istanbulski protokol zgolj ponuja primer ubeseditve, ki pa ni zavezujoče besedilo.

E. Preiskava in ocena glede na posebne oblike mučenja

V končnem poročilu se upošteva splošna doslednost (ne doslednost med posebnimi metodami mučenja in poškodbami).

→ Podrobnejše podatke najdete v: a) dodatnem gradivu b) Atlasu mučenja in c) Istanbulskega protokolu.

Fizični dokazi mučenja

E. POSEBNE DIAGNOSTIČNE PREISKAVE

E. Posebne diagnostične preiskave

- Morda so potrebne posebne diagnostične preiskave, kar je odvisno od okolja (razpoložljivost, vrsta poškodb, namen in uporaba rezultatov (pravni postopki, pri postavljanju diagnoze, zdravljenje)). Potrebe po teh dodatnih preiskavah je potrebno uskladiti s stresom, s katerim se sooča stranka in s stranskimi učinki.
- V poročilu je potrebno zabeležiti, da so takšne preiskave zaželeno, vendar niso na voljo.
- Negativni rezultati teh preiskav ne pomenijo, da oseba ni bila mučena.

Glejte tudi Prilogo k Istanbulskemu protokolu in modul o pasteh